

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 14Ps/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6722204574
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ľudmila Ostrolucká
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2023:6722204574.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

14Ps/8/2022

– 2 –

Okresný súd Zvolen v konaní pred sudkyňou Mgr. Ľudmilou Ostroluckou, vo veci posudzovanej osoby A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E., prechodne bytom F. XXX/XX, XXX XX E., zastúpeného procesnou opatrovníčku G. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXXX/X, XXX XX H., o návrhu navrhovateľky I. H. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXX/XX, XXX XX E., na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony posudzovanej osoby, takto

rozhodol:

14Ps/8/2022

– 2 –

I. Súd A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E. o b m e d z u j e v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je oprávnený a spôsobilý samostatne:

- rozhodovať o spôsobe liečby, o spôsobe poskytovania zdravotnej starostlivosti a o prijatí do ústavnej zdravotnej starostlivosti, o spôsobe poskytovania sociálnej starostlivosti a o umiestnení do zariadenia sociálnej starostlivosti

- vstupovať do akýchkoľvek záväzkovo-právnych vzťahov majetkovej povahy, z ktorých by nadobúdal materiálne záväzky a finančné povinnosti, akými sú najmä zmluvy o predaji a kúpe nehnuteľností a hnutelných vecí, darovacie zmluvy, zmluvy o pôžičke, úverové zmluvy, zámenné zmluvy, záložné zmluvy, zmluvy o zriadení vecného bremena, uzatvárať dohody v dedičskom konaní, nájomné zmluvy, podnájomné zmluvy, dohody o ručení, vstupovať do akýchkoľvek jednostranných právnych úkonov majetkovej povahy, z ktorých by nadobúdal materiálne záväzky a finančné povinnosti, najmä spísať závet, robiť ručiteľské vyhlásenia

- obstarávať svoje záležitosti a konať pred súdmi, inými štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy a ďalšími orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami, vybavovať si akékoľvek úradné záležitosti

- nakladať so svojim majetkom, s majetkovými právami, disponovať s účtom v peňažnom ústave, preberať dôchodok, prípadne aj iné dávky zo sociálneho poistenia a štátne sociálne dávky, mimo nakladania samostatne s peňažnou hotovosťou najviac do sumy 200,- Eur mesačne

- rozhodovať o svojom pasívnom volebnom práve (t.j. byť volený).

II. Za opatrovníka A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E. súd u s t a n o v u j e I. H. J., J. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXX/XX, XXX XX E., sestru.

III. Opatrovníčka I. H. J., J. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXX/XX, XXX XX E. je o p r á v n e n á a súčasne p o v i n á zastupovať A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E. v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony s tým, že pokiaľ sa nejedná o bežnú

vec, opatrovníčka je povinná požiadať súd o schválenie právneho úkonu vykonaného opatrovníčkou za osobu s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony.

IV. Opatrovníčka je p o v i n n á podávať súdu pravidelne písomné správy o nakladaní s majetkom osoby s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony, o jeho zdravotnom stave a o mieste jeho pobytu vždy k 30.06. a k 31.12. každého roka.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

14Ps/8/2022

– 14 –

1. Navrhovateľka, sestra posudzovanej osoby A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E. (ďalej len „posudzovaná osoba“) sa návrhom na začatie konania zo dňa 26.10.2022, ktorý bol doručený súdu dňa 28.10.2022, domáhala vydania súdneho rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony posudzovanej osoby, ktorý návrh podala po dlhodobom uvážení. Návrh odôvodnila tým, že je jediným súrodencom (biologickou sestrou) posudzovanej osoby, jej jediným žijúcim priamym príbuzným, keď ich spoloční biologickí rodičia zomreli (v roku 2014 a v roku 2018). Posudzovaná osoba, brat, nie je ženatý, ani nemá žijúcich biologických potomkov. Tento si je vedomý svojho zdravotného stavu a s tým súvisiacich problémov, keď sa obáva bývať sám vo svojom byte na ulici D. XXXX/XX, K. E., ktorý zdedil po ich rodičoch. V byte sa zdržiava len sporadicky, údržbu a úhrady spojené s vlastníctvom tohto bytu vykonáva v súčinnosti s jej osobou. Posudzovaná osoba (ďalej aj „brat“) reálne býva v jej nehnuteľnosti, v rodinnom dome, ktorého je ona vlastníčkou na adrese F. XXX/XX, E.. V spoločnej domácnosti však nežijú, brat s jej súhlasom obýva miestnosť na prízemí jej rodinného domu, v ktorých býva sám. Tento je dlhodobým psychiatrickým pacientom. Liečil sa najskôr v psychiatrickej ambulancii vo Zvolene MUDr. Eduarda Gemzu, následne a až doposiaľ v psychiatrickej ambulancii vo Zvolene MUDr. Beáty Vranovej Gašparovej. Jeho diagnóza je: F20.5. Reziduálna schizofrénia, F42.2. Zmiešané obsesívne myšlienky a konanie ťažkého stupňa. Podľa aktuálnej lekárskej správy jeho ošetrojúcej psychiatricky je brat evidovaný ako pacient s inveterovanou schizofrénomou so schizobsesívnym obrazom, sú u neho psychologicky potvrdené organické zmeny osobnosti v rámci výrazného postpsychootického deficitu s narušením pozornosti, psychomotorického tempa, emotivity. Jeho záujmová sféra je stereotypná, zúžená, plánovanie, organizovanie a schopnosť plne samostatného fungovania je u neho znížená. Tento bol dvakrát zrazený ako cyklista motorovým vozidlom, napriek tomu po poučení a upozornení na jeho pomalú reaktivitu, psychomotoriku a poruchu osobnosti sa javí ako nekritický a nepoučiteľný. Duševná porucha u neho je trvalého charakteru, s reziduami, liečba u neho je doživotná. Dňa 01.01.2003 bol brat ústavne hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou Zvolen bez jeho súhlasu. Táto hospitalizácia bola aj predmetom preskúmania prípustnosti jeho prevzatia a držania v ústave zdravotnej starostlivosti súdom v konaní vedenom pred Okresným súdom Zvolen pod Sp.zn. 5NcU/2/2003 s tým, že súd vydal vo veci rozhodnutie Sp.zn.: 5NcU/2/2003-6 zo dňa 03.01.2003 o jeho prevzatí do ústavnej starostlivosti. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne Ústredie Bratislava zo dňa 03.04.2003 vydaným pod rodným číslom brata, bol bratovi priznaný invalidný dôchodok. Okrem invalidného dôchodku iný príjem nemá. Poberá ho v aktuálnej výške 370,- Eur mesačne. Invalidný dôchodok mu bol priznaný na základe jeho psychiatrickej diagnózy. V roku 2009 bolo Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen v rámci komplexného posudku č. B/2009/31730-OPČ/Li vydaného týmto úradom dňa 30.09.2009 v konaní o žiadosti, t.č. ich nebohej matky I. L. B. konštatované, že miera funkčnosti poruchy jej brata je 50 %, teda sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. U brata bolo konštatované dlhotrvajúce psychické ochorenie s potrebou trvalej antipsychotickej liečby. Tiež bolo vyhodnotené, že potrebuje pomoc inej fyzickej osoby pri dohľade nad užitím liekov a pri zabezpečovaní prác spojených s chodom domácnosti. Brat aktuálne odmieta hospitalizáciu na psychiatrii za účelom preliečenia, takúto formu liečby odmieta. Odmieta aj možné umiestnenie do sociálneho zariadenia, teda zariadenia sociálnej starostlivosti, kde by o neho mohlo byť komplexne a celodenne postarané, vrátane poskytnutia mu odbornej lekárskej starostlivosti. Postupne sa jeho celkový zdravotný stav zhoršuje. Brat má samostatný pravidelný príjem vo forme invalidného dôchodku, z ktorého sa snaží uhrádzať svoje životné náklady. S bežnou agendou ako je vedenie

bankového účtu, platby za byt, styk s úradmi a podobne, mu vypomáha ona, keď je za týmto účelom aj spoludisponentom k jeho bankovému účtu. Jednoduché úkony v súvislosti so svojou liečbou brat pomerne samostatne zvláda, s výnimkou vypätejších situácií, akou bolo napríklad odmietnutie jeho zdravotnej hospitalizácie po poslednej dopravnej nehode v roku 2021 a podobne. Brat je samostatný v tom, že si vie ísť pre obed, dostaviť sa na pravidelné zdravotné kontroly, užíva predpísané lieky. Má bytosťný záujem byť užitočný, čo prejavuje tým, že si opakovane pýta pridelenie manuálnej práce okolo domu, alebo vypomáha brigádnicke drobnými manuálnymi prácami iným subjektom, napríklad správcovi cintorína v Môťovej, eventuálne upratuje aj bez podnetu samovoľne širšie okolie ich domu (miestne komunikácie a podobne). V tomto smere sa snaží byť aktívny a pridelené práce vykonávať zodpovedne. Potrebuje však čiastočne pomoc, čo sa týka sebaobsluhy, určitý stupeň sústavnej kontroly, usmernenia, motivovania. V správaní je autistický, naviazaný na svoje stereotypy, čo vedie často k tomu, že jeho správanie sa k okoliu je nepríjemné, obsesívne, čím je do určitej miery negatívne ovplyvnená v dennom živote v konečnom dôsledku celá rodina, nielen ona osobne. Brat nevie rozpoznať klamstvo a zavádzanie zo strany druhých ľudí, preto ho rôzne osoby už viackrát zneužili a získali od neho pod rôznymi zámienkami podvodne pre seba rôzne výhody, najmä finančné prostriedky. Z informácií iných ľudí sa čoraz častejšie postupne dozvedá, že v čase, kedy je ona v práci, tak k jej domu prichádzajú viaceré, podľa vzhľadu a správania sa pochybné a nie vieryhodné osoby, ktoré vyzvávajú na zvonček na dome, alebo klopú na bránu, hľadajú brata a pýtajú od neho pod rôznymi zámienkami peniaze. On sám, nakoľko nevie vzhľadom na svoj zdravotný stav náležite vyhodnotiť motív ich konania, pokiaľ sa im nedokáže osobne vyhnúť napríklad tak, že im neotvorí dvere, veľmi často týmto osobám uverí verzie a tvrdenia mu prednášané a peniaze týmto osobám na ich žiadosť preto poskytne. Samozrejme bez akejkoľvek spätnej väzby. Nahliadnutím do bratovho bankového účtu aktuálne zistila, že len v mesiacoch jún 2022 až august 2022 brat postupne pomerne často vyberal finančné hotovosti z účtu v čiastkach aj okolo 100,- Eur denne. Takto úhrnom vybral v mesiaci jún 2022 finančné prostriedky nad 700,- Eur, nad 2.000,- Eur vybral z bankového účtu finančné prostriedky v mesiaci júl 2022, aj v mesiaci august 2022. Tieto finančné prostriedky následne poskytol opakovane rôznym osobám, čo riešila aj prostredníctvom polície. Vzhľadom na tieto skutočnosti má obavu, že niekto zneužije zdravotné postihnutie jej brata, čím ho môže materiálne, ale aj fyzicky poškodiť. Preto má za to, že brat vzhľadom na svoje závažné duševné ochorenie je objektívne schopný robiť len niektoré právne úkony. Preto navrhla, aby súd obmedzil jeho spôsobilosť na právne úkony a určil rozsah obmedzenia jeho právnej spôsobilosti v oblasti nakladania s majetkom a správou financií vrátane preberania dôchodku, okrem disponovania s finančnou hotovosťou do sumy 200,- Eur mesačne, ohľadom uzatvárania akýchkoľvek zmlúv, akýchkoľvek právnych úkonov, z ktorých by brat nadobúdal záväzky a povinnosti. Tiež navrhla, aby súd obmedzil jeho právnu spôsobilosť, pokiaľ ide o samostatné konanie pred štátnymi orgánmi, úradmi verejnej správy a súdmi, a tiež ohľadom rozhodovania o svojej liečbe a umiestnení v zdravotníckom zariadení, ako aj o umiestnení v zariadení sociálnych služieb. V prípade, že súd jej návrhu vyhovie žiadala, aby za jeho opatrovníka súd ustanovil jej osobu. O brata sa zásadne stará od úmrtia ich rodičov, brat dlhodobo žije prevažne v jej rodinnom dome, hoci v oddelenej domácnosti. Je najbližšou príbuznou brata, ako jeho sestra dokonale pozná jeho zdravotný stav, jeho problémy, jeho potreby, a preto mala za to, že je vhodnou osobou na ochranu jeho práv a oprávnených záujmov v prípade, že súd jej návrhu vyhovie a brata obmedzí v spôsobilosti na právne úkony. S ustanovením za opatrovníka udelila výslovný súhlas.

2. Posudzovaná osoba k návrhu uviedla, že s návrhom nesúhlasí.

3. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

4. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

5. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

6. Podľa § 231 písm. a/ zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

7. Podľa § 236 CMP, účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.

8. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

9. Podľa § 240 ods. 1 CMP, súd ustanoví procesného opatrovníka tomu, o koho spôsobilosti sa koná, ak nemá zákonného zástupcu.

10. Podľa § 243 ods. 1 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

11. Podľa § 243 ods. 2 CMP, súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.

12. Podľa § 243 ods. 3 CMP, ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, výsluchne ju súd vždy.

13. Podľa § 246 CMP, od znaleckého dokazovania možno upustiť, ak súd na zistenie skutočného stavu veci považuje za postačujúce vyslúchnuť ošetrojúceho lekára.

14. Podľa § 244 CMP, súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.

15. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

16. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

17. Podľa § 250 ods. 1 CMP, súd zabezpečí uloženie rozsudku o spôsobilosti na právne úkony v Notárskom centrálnom registri listín.

18. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

19. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

20. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

21. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

22. Podľa § 277 ods. 1 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

23. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky ako účastníčky konania, výsluchom posudzovanej osoby, pripojeným spisom Okresného súdu Zvolen Sp.zn. 5NcU/2/2003, najmä uznesením Sp.zn.: 5NcU/2/2003-6 zo dňa 03.01.2003, pripojeným spisom Okresného súdu Zvolen Sp.zn. 1T/6/2022, najmä rozsudkom Sp.zn.: 1T/6/2022-155 zo dňa 13.04.2022, rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, ústredie, Bratislava zo dňa 03.04.2003 a zo dňa 19.06.2003, číslo: 6103197056, rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene číslo 209/31655/VAL zo dňa 08.10.2009, lekáorskými správami I. I. F., diabetológ, Ústredná vojenská nemocnica Ružomberok zo dňa 12.09.2022 a zo

dňa 17.01.2023, lekárskou správou I. M. K. N., psychiater, Psychiatrická ambulancia Zvolen zo dňa 05.09.2022, lekárskou správou I. O. N., psychiatra, NsP Zvolen z hospitalizácie posudzovanej osoby odo dňa 01.01.2003, výpisom z účtu posudzovanej osoby za mesiace august, september 2022, potvrdením o trvalom pobyte posudzovanej osoby Mesta Zvolen, ohlasovňa zo dňa 10.10.2022, správou Mesta Zvolen zo dňa 15.02.2023, správou Sociálnej poisťovne, ústredie, Bratislava zo dňa 22.02.2023, znaleckým posudkom č. 38/2023 zo dňa 29.09.2023 znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Danice Lukovej, výsluchom znalkyne I. P. Q., keď zistil tento skutočný stav vecí a právny stav vecí:

25. Hmotné právo, v danom prípade § 10 Občianskeho zákonníka, rozlišuje pozbavenie spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a obmedzenie spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ale procesné právo, ktorým je CMP už neumožňuje pozbaviť fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu; ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozhodnutia vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť na právne úkony obmedzil.

26. Z ustanovenia § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné užívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na práve úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

27. CMP v ustanovení § 248 definuje, že konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je vždy spojené s konaním o ustanovení za opatrovníka podľa § 272 až § 277 CMP. Vo výroku rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony súd vymedzí presný rozsah, v akom sa spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzuje. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony súd vymedzí pozitívne alebo negatívne. Súd vo výroku rozsudku ustanoví aj opatrovníka a vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený. Jedná sa o ustanovenie opatrovníka podľa hmotného práva, ktorý je zároveň zákonným zástupcom osoby, o spôsobilosti ktorej sa rozhodovalo. Súdom ustanovený opatrovník je povinný vykonávať svoje práva a povinnosti riadne a dbať na pokyny súdu. Na spôsob výkonu funkcie opatrovníka dohliada súd. Rozhodnutím súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa mení právne postavenie osoby v tom smere, že nie spôsobilá nadobúdať svojimi právnymi úkonmi práva a povinnosti v rozsahu, aký je uvedený vo výroku rozsudku. Rozsudok, ktorým sa rozhodlo o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, treba považovať za rozsudok o osobnom stave, ktorý nemá spätnú účinnosť.

28. Predpokladom pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je tak existencia duševnej poruchy, skutočnosť, že táto duševná porucha nie je len prechodného charakteru a v dôsledku práve tejto duševnej poruchy fyzická osoba je schopná robiť len niektoré právne úkony.

29. Uvedené predpoklady mal súd vykonaným dokazovaním za preukázané.

30. Ústavný rozmer interpretácie ustanovenia § 10 Občianskeho zákonníka spočíva v rešpektovaní ľudskej dôstojnosti osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná; vyplýva okrem iného z Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), z jej čl. 19 ods. 1 (každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena); spôsobilosť na právne úkony a otázky z nej vyplývajúce upravuje aj čl. 14 Ústavy (každý má spôsobilosť na práva), čl. 16 ods. 2 Ústavy (nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená, obmedzená môže byť v prípadoch ustanovených zákonom), ako aj čl. 19 ods. 2 Ústavy (každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života).

31. Z výsluchu navrhovateľky, sestry posudzovanej osoby súd zistil, že sa pridrižiava skutočnosť, ktoré uviedla v návrhu. Keď sa začal brat liečiť, čo bolo od roku 2003, tak si starostlivosť o brata rozdelila s rodičmi. Brat, pokiaľ rodičia žili, tak žil s rodičmi, ale zdržiaval sa aj v I.. V tomto čase sa začala prejavovať jeho porucha v tom, že začal byť obsesívny, tridsaťkrát napríklad kontroloval kľučku, tridsaťkrát povedal, že je zdravý. Neurotické poruchy u brata rodičia sa snažili riešiť, spolupracovali s psychológom. Vyvíjalo sa to postupne tak, že brat nesúhlasil s tým, aby navštevoval psychiatrickú ambulanciu. Zdravotné problémy sa totiž u brata začali prejavovať už v 8., či 9. triede základnej školy. U brata schizofrénia bola diagnostikovaná až v roku 2003 I. O. N., psychiatrom. Pokiaľ matka žila, starala sa o brata, pripravovala mu stravu, obstarávala pre neho domáce práce, večer na noc brat

chodieval do I., takže rodičia si oddýchli aspoň v noci. Tento žije v obrovskom napätí, strese, obavách, strachu, čo vyplýva z jeho diagnózy. Chodí sa pýtať čo kto povedal, všetko si píše, píše si čo bolo v roku 1995, stále sa vracia do minulosti, obťažuje tým svoje okolie, čo pramení z jeho ochorenia. Dostala tiež signalizáciu z mesta, že takto obťažoval aj cudzích ľudí. Brat rád opravuje bicykle, stále sa však vracia do minulosti, napríklad v tom, že keď v minulosti opravoval nejaký bicykel, tak sa k tomu stále vracia, či ho opravil správne, za účelom preverenia tejto skutočnosti je schopný vycestovať aj do iného mesta, aby to zistil. Pokiaľ ide o narábanie s finančnými prostriedkami, nevie koľko spotrebuje finančných prostriedkov za mesiac, nevie s nimi hospodáriť. Jeho zápisky sú nelogické, tiež sa stáva, že príde aj o pol 10 večer, keď ona býva na poschodí rodinného domu, zabúcha jej na dvere a dožaduje sa napríklad „kedy prídeš“ a podobne. Vznikajú konflikty, je to pre ňu nepríjemné, je to nepríjemné aj pre jej rodinu. Táto skutočnosť mala vplyv aj na jej rodinný život, jej manželské spolužitie bolo narušené týmto zdieľaním života brata, táto skutočnosť mala vplyv na jej osobný život. Po smrti matky v roku 2018 totiž prebrala celú starostlivosť o brata, snažila sa zvýšiť jeho sebestačnosť, matka to riešila tak, že všetko bratovi robila, po prebratí celkovej starostlivosti o brata to riešila ona obdobným spôsobom, ale potom chcela zvýšiť jeho sebestačnosť, čo sa jej čiastočne aj podarilo, ale to je maximum čo bolo možné u brata dosiahnuť. Z jej pohľadu brat je osobou nesebestačnou, keď táto jeho nesebestačnosť jej bráni tomu, aby robila ďalšie kroky vo svojom živote. Sama má zdravotné problémy, chce situáciu s bratom riešiť, postarať sa o brata. Jej finančná situácia sa postupne zhoršuje, je tu veľký rodinný dom, veľký byt, zostali s bratom sami, jej deti sú už plnoleté a odsťahované zo spoločnej domácnosti. Má tiež vedomosť, že brat viackrát daroval peniaze chudobným kamarátom, bezdomovcom, boli to menšie čiastky. Brat má priateľku, ona sa tomu vzťahu teší, ale priateľka brata je tiež psychiatrickým pacientom, žije s rodičmi. Nie je tu vôľa ani zo strany rodičov priateľky brata, ani z jej strany, aby títo žili niekde spolu, keď nevedia, či by boli schopní samostatne žiť. Je pravdou, že obmedzila prístup bratovi na jeho účet na výber 10,- Eur denne, brat si nakupuje sám, okrem psychiatrickej diagnózy je diabetikom, tiež má srdcovú arytmiu, z pohľadu nej ako lekárky sa v tomto ohľade o seba nestará. Brat nie je schopný žiť v byte sám, má obavy a strach byť v byte sám a prespávať tam. Je psychiatrickým pacientom, bojuje s týmto ochorením, ale lieči sa sám, a to z jej pohľadu nie je správne.

32. Z výsluchu posudzovanej osoby súd zistil, že teraz býva u sestry „F. XX“. Žije sám, ale má veľmi dobrú kamarátku „C. H.“, ktorej volá každý deň večer o 6. Túto kamarátku má 20 rokov. Bol ženatý, manželstvo bolo rozvedené. Tiež mal syna I. B., ktorý zomrel 21 ročný v Trnave. Robí ako dobrovoľník u správcu na cintoríne vo Zvolene, Môťová zadarmo. Má invalidný dôchodok psychiatrický 420,00 Eur. Na konte „Pohoda“ má 8.000,- Eur, a vlastní byt. Upratuje si sám, na obedy chodí s „C. H.“ na 7. základnú školu. V sobotu a v nedeľu chodieval na Bučinu. Do bytu chodí s C. H., majú tam kľud. Každé tri mesiace chodí do psychiatrickej ambulancie I. N.. Perie si sám na automatickej práčke LG, nežehlí. Robil na Bučine robotníka asi 10 rokov, má gymnázium s maturitou a pedagogické doplnkové vzdelanie, má dve maturity, má výučný list na vychovávateľstvo, je oprávnený vychovávateľ, ale to nerobí. Peniaze, ktoré vybral z účtu dal jednej „cigánke“, aby s ním pracovala, aby nebol sám, pretože trpí akútnou samotou. Na invalidnom dôchodku je od roku 2003. Trpí reziduálnou pozostatkovou schizofréniou. To je minulosť, to sú stopy minulosti. Ešte má zmiešané obsesívne myšlienky a konanie. Rodičia, keď mal 21 rokov, tak ho chceli dať na psychiatriu, on to odmietal, nakoniec sa im to podarilo v roku 2003 za pomoci sestry Katky. Vtedy bol dva mesiace na psychiatrii vo Zvolene, odvtedy už nie. Ešte bol pol roka v Bystrici v roku 2004. To zariadil otec. Kým žili rodičia, tak žil s rodičmi. Sestra ho chce na budúci rok, keď teraz je rok 2003, teda v roku 2004 dať do chránenej dielne Vígľaš – Pstruša medzi neznámych, to znamená nebezpečných ľudí, dom v I. chce predať. To je dom, ku ktorému on má vzťah, kde rád kosí, ten dom patrí sestre H.. Tej „cigánke“ dal asi 3.000,- Eur. S lekárkou I. N. si zatiaľ rozumie, i keď so sestrou toto urobili po tichu, že bol predvolaný na súd. Na otázku súdu ako vychádza so sestrou uviedol „no tak toto bol úder pod pás, že ma zavolala na súd, ale ináč dobre s ňou vychádzam, pomáha mi, spraví mi večeru, donesie mi, keď bol covid, tak ma zaviezla autom do Bystrice na covid, injekciu, pomáha mi“. Keď prší, hrá na klavíri, M.. Pretože „cigánke“ zaplatil 3.000,- Eur, sestra mu zablokovala kartu, môže si vybrať 10,- Eur denne a z tohto vyžiť. Keď potrebuje peniaze na stravu do školy, tiež na Bučinu, ide za sestrou, sestra mu peniaze dá. Aj keď na iné potrebuje peniaze, ide za sestrou a sestra mu ich dá. Za byt platí 212,- Eur tak, že sestra mu to sťahuje „z internetu z účtu“. V období posledného pol roka neuzavrel žiadnu zmluvu. Nechce ísť do zariadenia, sú tam neznámi a nebezpeční ľudia. Na otázku súdu, čo chce ešte pred súdom uviesť uviedol: „starká Q. mama mamy mi povedala v roku 1984, že som nešťastný človek. Ešte chcem uviesť súdu, že dňa 4.2.2023 som telefonoval sestre Katke, že som zdravý a že chcem zostať v I.“

33. Zo spisu Okresného súdu Zvolen Sp.zn.: 5NcU/2/2003 súd zistil, že uznesením Sp.zn.: 5NcU/2/2003-6 zo dňa 03.01.2003 súd rozhodol o prevzatí posudzovanej osoby do ústavnej zdravotníckej starostlivosti dňa 01.01.2003 tak, že toto bolo v súlade so zákonnými dôvodmi. Obmedzenie posudzovanej osoby vo voľnom pohybe a čiastočne v styku s vonkajším svetom v ústave zdravotníckej starostlivosti dňa 01.01.2003 podľa predmetného uznesenia bolo v súlade so zákonnými dôvodmi. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že psychiatrické oddelenie NsP Zvolen oznámilo súdu, že dňa 01.01.2003 bol na toto oddelenie prevzatý bez svojho súhlasu pacient A. B., nar. XX.XX.XXXX. U menovaného bolo konštatované ochorenie: schizofrénna porucha. Hospitalizácia pacienta bola z dôvodu, že tento bol nebezpečný sebe a svojmu okoliu.

34. Z pripojeného spisu Okresného súdu Zvolen Sp.zn. 1T/6/2022 súd zistil, že posudzovaná osoba utrpela podvrtnutie a pomliaždenie bedrovej a krížovej chrbtice ľažšieho stupňa, pomliaždenie kostrče, pomliaždenie kolien s odreninami a pomliaždenie hlavy s odreninou v čelovej oblasti vľavo s dobou liečenia od 13.05.2021 do 17.06.2021 pri dopravnej nehode dňa 13.05.2021, ktorú zavinil vodič motorového vozidla značky Škoda Suberb EČV: E. P. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E., F. XXXX/XXX, keď nedal prednosť cyklistovi na bicykli zn. CTM A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, E., prechodne bytom F. XXX/XX, E.. Vodič motorového vozidla P. K. bol uznaný za vinného z nebanlivostného ublíženia na zdraví posudzovanej osoby rozsudkom Sp.zn.: 1T/6/2022-155 zo dňa 13.04.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.04.2022, ktorým rozsudkom mu bol uložený právoplatne i trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 12 mesiacov s tým, že posudzovaná osoba bola odkázaná s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

35. Zo správy Sociálnej poisťovne, ústredie, Bratislava zo dňa 22.02.2023 súd zistil, že posudzovaná osoba je poberateľom invalidného dôchodku v sume 418,90 Eur mesačne.

36. Zo správy Mesta Zvolen zo dňa 15.02.2023 súd zistil, že posudzovaná osoba je prihlásená k trvalému pobytu na adrese E., C. D. XXXX/XX, navrhovateľka je prihlásená k trvalému pobytu na adrese Zvolen, I., F. XXX/XX.

37. Z potvrdenia o pobyte Mesta Zvolen, ohlasovňa, zo dňa 10.10.2022 súd zistil, že posudzovaná osoba je prihlásená k trvalému pobytu na adrese C. D. XXXX/XX, E..

38. Z výpisu z účtu posudzovanej osoby vedeného v ČSOB, Bratislava, pobočka Zvolen za obdobie august 2022 a za obdobie september 2022 súd zistil, že v auguste 2022 na účte posudzovanej osoby bol začiatkový stav: 15.133,09 Eur, konečný stav: 13.259,91 Eur, debetný obrat: 2.247,78 Eur, kreditný obrat: 374,60 Eur a v mesiaci september 2022 bol na účte začiatkový stav: 13.259,91 Eur, konečný stav: 10.541,73 Eur, debetný obrat: 3.092,78 Eur, kreditný obrat: 374,60 Eur.

39. Z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene číslo: 209/31655/VAL zo dňa 08.10.2009 súd zistil, že týmto rozhodnutím nebol priznaný matke posudzovanej osoby peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je A. B., nar. XX.XX.XXXX. Z dôvodov tohto rozhodnutia vyplýva, že na základe komplexného posudku č. B/2009/31730-OPČ/Li vydaného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene zo dňa 30.09.2009, miera funkčnej poruchy posudzovaného je 50 %, teda sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Ďalej v dôvodoch tohto rozhodnutia je konštatované, že u A. B. sa jedná o dlhotrvajúce psychické ochorenie s potrebou trvalej antipsychotickej liečby. V čase remisie je predpoklad zvládania sebaobslužných činností bez pomoci inej osoby a nie je odkázaný ani na nepretržitý dohľad. Relaps ochorenia je riešený hospitalizáciou, počas ktorej má zabezpečenú celkovú starostlivosť. Potrebuje však pomoc inej fyzickej osoby pri dohľade nad užitím liekov a pri zabezpečovaní prác spojených s chodom domácnosti.

40. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava, číslo: 6103197056 zo dňa 03.04.2003 súd zistil, že posudzovanej osobe od 28.02.2003 bol priznaný invalidný dôchodok.

41. Z lekárskej správy I. I. F., diabetológ, Ústredná vojenská nemocnica Ružomberok zo dňa 12.09.2022 a zo dňa 17.01.2023 súd zistil, že posudzovaná osoba je sledovaná v diabetologickej ambulancii pre ochorenie: diabetes mellitus, typ 2 PAD s rozvojom mikrovaskul. komp., diab. nefropathia 2.št..

Z lekárskeho správ vyplývajú ďalšie ochorenia Art. hypertenzia v liečbe, Dyslipoproteinemia – kombinovaný typ, Reziduálna schizofrénia, Obezita 1. st. + ost. dg..

42. Z lekárskej správy MUDr. Eduard Gemza, NsP Zvolen, primár PO NsP Zvolen z hospitalizácie posudzovanej osoby v období od 01.01.2003 do 29.01.2003 vyplýva, že posudzovaná osoba v uvedenom období bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení NsP Zvolen so záverom: schizoobsesívna porucha, reziduálny typ, s defektom ef. 20.80, Arteriálna hypertenzia, WHO I..

43. Z lekárskej správy I. M. K. N., psychiatria, Psychiatrická ambulancia Zvolen zo dňa 05.09.2022 súd zistil, že posudzovaná osoba je v psychiatrickej starostlivosti od roku 2002, evidovaná už ako inveterovaná schizofrénia so schizoobsesívnym obrazom, opakovane hospitalizovaná, psychologicky potvrdené organické zmeny osobnosti v rámci výrazného postpsychotického deficitu s narušením pozornosti, psychomotorického tempa, emotivity, záujmová sféra stereotypná, zúžená, plánovanie, organizovanie a schopnosť plne samostatného fungovania znížené, dvakrát zrazený na bicykli motorovým vozidlom, napriek tomu po poučení a upozornení na pomalú reaktivitu, psychomotoriku a poruchu pozornosti nekritický a nepoučiteľný, duševná porucha u menovaného je trvalého charakteru, s reziduami, negatívnymi následkami v podobe organicity pri postpsychotickom deficite osobnosti. Z lekárskej správy vyplýva u posudzovanej osoby diagnóza: F20.5 Reziduálna schizofrénia, F42.2 Zmiešané obsesívne myšlienky a konanie ťažkého stupňa. Liečba u menovanej osoby je doživotná.

44. Zo znaleckého posudku číslo 38/2023 zo dňa 29.09.2023 znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, z odvetvia psychiatria MUDr. Danice Lukovej, ktorý bol podaný v predmetnej veci na základe nariadenia súdom v písomnej podobe a z výsluchu tejto znalkyne na pojednávaní dňa 28.11.2023 (§ 244 CMP) súd zistil, že posudzovaná osoba trpí reziduálnou schizofréniou a obsedantne-kompulzívnou poruchou. Reziduálna schizofrénia je endogénne duševné ochorenie, ktoré vážne narušuje integritu psychických funkcií. Je to ochorenie trvalé, liečbou len minimálne ovplyvniteľné, je chronickým štádiom schizofrénneho ochorenia, kedy už došlo k postprocesuálnym zmenám osobnosti, so spomalením psychomotorického tempa, trvalým znížením emotivity, pasivitou, zhoršením komunikácie, zhoršením sociálnej výkonnosti a starostlivosti o seba. Prognóza vývoja ochorenia je nepriaznivá, nedá sa očakávať zlepšenie stavu. Posudzovaná osoba je schopná orientovať sa v bežnom, jej známom prostredí, samostatne sa rozhodovať a konať v jednoduchých, nenáročných, každodenných situáciách a osobných problémoch, nie je však schopná hodnotne sa orientovať v zložitejších, meniacich sa situáciách a problémoch, v ktorých môže dospieť k neadekvátnym riešeniam a vo svojich rozhodnutiach môže byť ľahko ovplyvniteľná. Nie je schopná si samostatne organizovať a perspektívne plánovať svoj život, kompetentne bez usmernení a dohľadu sa starať o svoje zdravie. Je u nej narušená tvorba racionálneho úsudku, schopnosti chápať a riešiť sociálne situácie a vzťahy, jej adaptačné schopnosti na požiadavky bežného životného fungovania sú znížené, čo sa môže prejaviť hlavne v zložitejších situáciách, kde je nutné plánovanie, organizovanie a kontinuálne prevádzanie potrebných aktivít a zvlášť tam, kde môžu byť ohrozené jej materiálne a životné istoty. V týchto oblastiach je posudzovaný odkázaný na vedenie a usmernenie zdravou zodpovednou osobou. Prítomnosť závažného endogénneho duševného ochorenia – schizofrénie v štádiu postprocesuálnych zmien je dôvodom, pre ktorý menovaný nie je spôsobilý samostatne konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy a verejnej správy a vybavovať si úradné záležitosti, samostatne vstupovať do akýchkoľvek záväzkovo-právnych vzťahov, ktorými by sa zaviazal na finančné alebo materiálne povinnosti a nakladanie s majetkom. Jeho schopnosť ovládať a posúdiť svoje konanie je forenzne významne znížená. Menovaný je schopný realizovať drobné nákupy potravín, potrieb do domácnosti, ošatenia do výšky mesačného vreckového 200,- Eur mesačne. Posudzovaná osoba nie je schopná nakladať s finančnými prostriedkami nad rámec doporučeného vreckového včítane preberania dôchodku a iných prípadných príjmov, disponovať samostatne s účtom, s platobnými, či obdobnými kartami umožňujúcimi peňažné transakcie. Posudzovaný tiež nie je schopný rozhodovať samostatne o svojej liečbe, o poskytovaní zdravotnej a sociálnej starostlivosti, o umiestnení do nemocničného zariadenia a zariadenia opatrovateľskej sociálnej služby, tiež rozhodovať o svojom pobyte. Znalkyňa doplnila, že posudzovaná osoba nie je spôsobilá ani rozhodovať o svojom pasívnom volebnom práve (t.j. byť volený). V týchto oblastiach znalkyňa doporučila posudzovanú osobu obmedziť v spôsobilosti na právne úkony.

45. Žiaden z účastníkov nenavrhol vo veci doplniť dokazovanie, navrhovateľka, procesná opatrovníčka posudzovanej osoby so závermi znaleckého posudku súhlasili, posudzovaná osoba závery znaleckého posudku vzala na vedomie, so závermi nesúhlasila, konkrétne námietky však nevzniesla.

46. Vykonaným dokazovaním výsluchom navrhovateľky, výsluchom posudzovanej osoby, ale najmä lekárskymi správami ohľadne zdravotného stavu posudzovanej osoby I. M. K. N., psychiatricky, Psychiatrická ambulancia Zvolen zo dňa 05.09.2022, ktorú lekársku správu predložila navrhovateľka, zo dňa 01.08.2023 a zo dňa 04.04.2023, tiež lekárskymi správami ohľadne zdravotného stavu posudzovanej osoby NsP Zvolen, psychiatrického oddelenia ohľadne hospitalizácie posudzovanej osoby v období od 16.05.2002 do 11.07.2002 a zo dňa 01.01.2003 do 29.01.2003, NsP FDR Banská Bystrica, psychiatrického oddelenia ohľadne hospitalizácie posudzovanej osoby od 24.11.2003 do 13.02.2004, ktoré lekárske správy sú súčasťou písomného znaleckého posudku č. 38/2023 zo dňa 29.09.2023 I. P. Q., znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria mal súd za preukázané, že posudzovaná osoba trpí duševným ochorením – Reziduálna schizofrénia F20.5, Zmiešané obsesívne myšlienky a konanie F42.2, keď po prvýkrát duševné ochorenie schizofrénna porucha, reziduálny typ u posudzovanej osoby bola diagnostikovaná počas jej hospitalizácie v NsP Zvolen, psychiatrické oddelenie v období od 16.05.2002 do 11.07.2002. Ošetrojúcou lekárkou – psychiatrickou posudzovanej osoby je dlhodobo I. M. K. N., Psychiatrická ambulancia Zvolen, ktorú posudzovaná osoba navštevuje a kde sa podrobuje pravidelnej ambulantnej psychiatrickej liečbe. Z lekárskej správy tejto lekárky zo dňa 05.09.2022 vyplýva, že posudzovaná osoba je v psychiatrickej starostlivosti od roku 2002, evidovaná už ako inveterovaná schizofrénia so schizoobsesívnym obrazom, opakovane bola hospitalizovaná, psychologicky u nej boli potvrdené organické zmeny osobnosti v rámci výrazného postpsychotického deficitu s narušením pozornosti, psychomotorického tempa, emotivity, záujmová sféra u posudzovanej osoby je stereotypná, zúžená, plánovanie, organizovanie a schopnosť plne samostatného fungovania u posudzovanej osoby je znížené. Duševná porucha u posudzovanej osoby je trvalého charakteru, s reziduami, negatívnymi následkami v podobe organicity pri postpsychotickom deficite osobnosti. Okrem reziduálnej schizofrénie posudzovaná osoba trpí aj ďalším duševným ochorením – zmiešané obsesívne myšlienky a konanie ťažkého stupňa. Toto duševné ochorenie v rámci vykonaného dokazovania u posudzovanej osoby bolo potvrdené i písomným znaleckým posudkom číslo 38/2023 zo dňa 29.09.2023 MUDr. Danice Lukovej, znalkyne zapísanej v Zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov Ministerstva spravodlivosti SR v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, evidenčné číslo znalkyne: 915842, ako aj jej výsluchom, ktorý dôkaz súd tiež v konaní vykonal (§ 244 CMP), tak ako to ukladá zákon. Aj zo záverov znaleckého posudku znalkyne a z jej výsluchu pre súd vyplynulo, že posudzovaná osoba trpí reziduálnou schizofréniou a obsedantne-kompulzívnou poruchou. Ide o endogénne duševné ochorenie, ktoré vážne narušuje integritu psychických funkcií posudzovanej osoby. Ide o ochorenie trvalé, liečbou len minimálne ovplyvniteľné, ktoré je chronickým štádiom schizofrénneho ochorenia, kedy už došlo u posudzovanej osoby k postprocesuálnym zmenám osobnosti, so spomalením psychomotorického tempa, trvalým znížením emotivity, pasivitou, zhoršením komunikácie, zhoršením sociálnej výkonnosti a starostlivosti o seba. Prognóza vývoja ochorenia je nepriaznivá, nedá sa očakávať zlepšenie stavu. Posudzovaná osoba bola znalkyňou osobne vyšetrená dňa 08.09.2023. V objektívnom psychiatrickom náleze posudzovanej osoby boli zistené prítomné obsahové poruchy – paranoidné obsahy, posudzovaná osoba paranoidne spracováva udalosti z minulosti (rodičia a sestra urobili na neho podfuk), ako aj súčasné konanie o obmedzenie spôsobilosti (sestra ho chce odstaviť zo života). V myslení sú prítomné aj megalomanické obsahy (je muzikant, je športovec, hráva závodne tenis, bicykluje), obsedantné myšlienky. Myslenie je ulpievavé, obsahovo chudobné, stereotypné. Kontakt s realitou je narušený. Schopnosť racionálneho úsudku je znížená, vo svojich rozhodnutiach je posudzovaná osoba zvýšene ovplyvniteľná, môže sa stať objektom manipulácie. Záujmová oblasť je modifikovaná prebiehajúcou schizofréniou (študuje spisy, ktoré prežil pred 20 rokmi, číta staré noviny, zapisuje si čo kto povedal a podobne). Soc. interakcie sú poznačené duševným ochorením, redukované (má jedného kamaráta a kamarátku Ľubku). Samoobslužné schopnosti sú čiastočne zachované (chodí na obedy, robí si nákupy do domácnosti, ovláda, koľko stoja základné potraviny, chodí na kontroly k lekárom) vyžaduje však usmernenie a dohľad inej zodpovednej osoby, jeho hospodárenie s financiami je nespoľahlivé. Podľa názoru súdu o tejto skutočnosti svedčia aj ďalšie dôkazy vykonané v konaní, výpisy z účtu posudzovanej osoby za obdobie august a september 2022, kedy posudzovaná osoba nekontrolovateľne vybrala zo svojho účtu vyššie finančné čiastky nad 2.000,- Eur, pri nepreukázaní účelnosti tejto spotreby s tým, že samotná posudzovaná osoba v konaní potvrdila, že finančnými čiastkami obdarúvava rôzne osoby, najmä z dôvodu svojej samoty. Zo záverov znaleckého posudku ďalej pre súd vyplynulo, že vôľové schopnosti posudzovanej osoby sú oslabené, táto sa ťažko adaptuje na nové situácie. Nozognózia je povrchná, náhľad na prítomnosť duševného ochorenia je nedostatočný. Osobnosť posudzovaného je zmenená dlhodobo prebiehajúcou schizofréniou, v chránenom prostredí, kde táto

osoba má zabezpečené potreby, funguje v celku uspokojivo, za predpokladu však, že by mala žiť a starať sa sama o seba, by hrozilo významné zhoršenie telesného ako aj psychického stavu posudzovanej osoby. Posudzovaná osoba je schopná orientovať sa v bežnom, jej známom prostredí, tak ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, je schopná samostatne ísť na obedy, zakúpiť si základné potraviny, tiež samostatne rozhodovať a konať v jednoduchých nenáročných každodenných situáciách, nie je však schopná hodnotne sa orientovať v zložitejších meniacich sa situáciách a problémoch, v ktorých môže dospieť k neadekvátnym riešeniam, pričom vo svojich rozhodnutiach môže byť ľahko ovplyvniteľná, najmä vo finančnej oblasti, pri hospodárení s finančnými prostriedkami. Táto nie je schopná si samostatne organizovať a perspektívne plánovať svoj život, kompetentne bez usmernenia a dohľadu sa starať o svoje zdravie, odmieta hospitalizáciu na preliečenie, je u nej narušená tvorba racionálneho úsudku, schopnosť chápať a riešiť sociálne situácie a vzťahy, adaptačné schopnosti na požiadavky bežného života a fungovania sú u nej znížené. V týchto oblastiach je odkázaná na vedenie a usmernenie zdravou zodpovednou osobou. V konaní tak jednoznačne bolo súdom zistené a vykonanými dôkazmi preukázané, že obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony je v záujme posudzovanej osoby, je v záujme ochrany jej zdravia, ďalšieho fungovania v bežnom živote. Na základe týchto zistených skutočností súd na doporučenie znalkyne, ako aj v kontexte s ostatnými dôkazmi vykonanými v konaní posudzovanú osobu obmedzil v spôsobilosti na právne úkony tak, že táto nie je oprávnená a spôsobilá samostatne rozhodovať o spôsobe svojej liečby, o spôsobe poskytovania zdravotnej starostlivosti a o prijatí do ústavnej zdravotnej starostlivosti, o spôsobe poskytovania sociálnej starostlivosti a o umiestnení do zariadenia sociálnej starostlivosti, ďalej vstupovať do akýchkoľvek záväzkovo-právnych vzťahov majetkovej povahy, z ktorých by nadobúdala materiálne záväzky a finančné povinnosti, vstupovať do akýchkoľvek jednostranných právnych úkonov majetkovej povahy, z ktorých by nadobúdala materiálne záväzky a finančné povinnosti, ďalej obstarávať svoje záležitosti a konať pred súdmi, inými štátnymi orgánmi, finančnými inštitúciami, vybavovať si akékoľvek úradné záležitosti, nakladať so svojim majetkom, s majetkovými právami, disponovať s účtom v peňažnom ústave, preberať dôchodok, mimo nakladania samostatne s peňažnou hotovosťou najviac do sumy 200,- Eur mesačne a rozhodovať o svojom pasívnom volebnom práve, t.j. byť volený. Znalkyňa doporučila posudzovanú osobu obmedziť aj v tejto oblasti.

47. Z uvedených dôvodov súd vyhovel návrhu navrhovateľky a obmedzil posudzovanú osobu v spôsobilosti na právne úkony v takom rozsahu, ako je uvedený vo výroku I. tohto súdneho rozhodnutia.

48. Nakoľko súd týmto rozhodnutím obmedzil posudzovanú osobu v spôsobilosti na právne úkony, ustanovil jej v zmysle § 248 CMP na zastupovanie v tých oblastiach, v ktorých posudzovaná osoba bola obmedzená v spôsobilosti na právny úkony zákonného zástupcu, t.j. opatrovníka. Za opatrovníka ustanovil sestru posudzovanej osoby, navrhovateľka s týmto súhlasila. Navrhovateľka, ktorú súd ustanovil za zákonného zástupcu posudzovanej osoby v podstate túto „funkciu“ už vykonáva a to dlhodobo, keď po smrti spoločných rodičov navrhovateľky a posudzovanej osoby, navrhovateľka zabezpečuje starostlivosť posudzovanej osobe a ochranu jej práv a záujmov vo všetkých oblastiach, v ktorých posudzovaná osoba nie je schopná adekvátne posúdiť svoje vôľové schopnosti a svoje konanie. Na základe týchto skutočností mal súd za to, že za zákonného zástupcu teda opatrovníka posudzovanej osoby je dôvodné ustanoviť sestru posudzovanej osoby, ktorá uvedomujúc si závažnosť výkonu tejto funkcie s ustanovením do tejto funkcie súhlasila, keď táto doterajším spôsobom svojho života a starostlivosťou o posudzovanú osobu vytvára riadnu záruku na plnenie tejto funkcie (výrok II. a III. rozsudku). Osoba opatrovníka dáva záruku, že v mene posudzovanej osoby všetky právne úkony bude robiť v jej záujme.

49. Podľa § 277 ods. 2 CMP, súd opatrovníka odvolá, ak sa stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

50. Podľa § 93 Vyhlášky č. 543/2005 Z.z., súd uloží opatrovníkovi, ktorý bol ustanovený osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony povinnosť predkladať súdu najmenej dvakrát do roka správy o opatrovancovi a správy o nakladaní s jeho majetkom v lehotách, ktoré určí.

51. V súlade s vyšším ustanovením predmetnej vyhlášky súd uložil povinnosť opatrovníkovi posudzovanej osoby podávať súdu pravidelne písomné správy o nakladaní s majetkom osoby

s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony, tiež o jej zdravotnom stave a o mieste pobytu podľa vymedzenia v rozsudku (výrok IV. rozsudku).

52. O nároku účastníkov na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

14Ps/8/2022

– 2 –

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 355 ods. 1, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť vyhotovené v písomnej forme, podpísané a v prípade doručenia podania do prebiehajúceho konania s uvedením spisovej značky (§ 127 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov (§ 62 ods. 1, 2, 3 CMP).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).